
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 1

kwiecień 2006

Rada Biblioteczna

1.12.2005 r.

W posiedzeniu inauguracyjnym Rady Bibliotecznej kadencji 2005 - 2008 wzięli udział nowo wybrani członkowie Rady, dyrektor BG PW Jolanta Stępiak, Prorektor ds. Nauki prof. Tadeusz Kulik oraz zaproszeni goście: mgr Elżbieta Dudzińska, prof. Andrzej Makowski oraz prof. Jacek Przygodzki.

W trakcie obrad dokonano wyboru Prezydium Rady Bibliotecznej, uchwalono Regulamin Rady, zaopiniowano aneks do Regulaminu Udostępniania Zbiorów (poprawki wynikające z faktu przejścia zbiorów Biblioteki Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa) oraz zaakceptowano przedstawione wnioski osobowe.

W wyniku tajnego głosowania wybrano następujące osoby na członków Prezydium Rady Bibliotecznej:

Przewodniczący Rady - prof. Sławomir Tumański

Wiceprzewodniczący - prof. Andrzej Biń, Grażyna Kiwała

Sekretarz Rady - Grażyna Komorowska

Dyrektor BG PW Jolanta Stępiak zaprezentowała zebranym informacje o kierunkach działań biblioteki - zmianach dotyczących systemu biblioteczno-informacyjnego z założeniem wprowadzenia ich do Statutu Uczelni, rozbudowie centralnego katalogu, rozbudowie Kolekcji Elektronicznej Zasobów Własnych. Ponadto dyrektor BG omówiła sprawy bieżące, m.in.: zakończenie I etapu remontu Biblioteki Wydziału Chemicznego, stan prac nad przejęciem zbiorów Biblioteki Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, wprowadzenie dodatku za pracę na drugą zmianę, nową ofertę biblioteki - system HAN, który umożliwia korzystanie z baz elektronicznych z komputerów domowych.

Kierownik Ośrodka Informacji Naukowej Anna Tonakiewicz przekazała zebranym informację o prowadzonych szkoleniach oraz zajęciach z informacji naukowej dla dyplomantów. Odbyły się już spotkania dla Wydziałów: Inżynierii Chemicznej i Procesowej, Chemicznego i Inżynierii Środowiska.

Poparto w głosowaniu jawnym wniosek o zatrudnienie mgr Agnieszki Kowalczyk na czas nieokreślony na stanowisku kierownika Biblioteki Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych – filii BG w Płocku. W głosowaniu jawnym większością głosów przyjęto Protokół nr 11 z posiedzenia Rady Bibliotecznej w dniu

21.06.2005 r. Na zakończenie spotkania omówiono sprawy bieżące i wolne wnioski.

26.01.2006 r.

Spotkanie dotyczyło następujących zagadnień:

- projektu zmian do *Zasad funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego PW*

- wniosków o nagrodę rektorską I stopnia
- wniosków o odznaczenia oraz wniosku o awans na stanowisko starszego bibliotekarza

Udział w posiedzeniu Rady Bibliotecznej i dyskusji nad projektem zmian *Zasad funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego PW* wzięł Prorektor ds. Nauki prof. Tadeusz Kulik.

Dyrektor BG Jolanta Stępiak przedstawiła zebranym szereg zmian dotyczących zasad funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego, uzasadniając je koniecznością wprowadzenia odpowiednich zapisów prawnych do nowego Statutu Uczelni. Proponowane zmiany dotyczą kilku zagadnień:

- stanu prawnego i konieczności aktualizacji zapisów prawnych
- zadań BG i bibliotek specjalistycznych oraz roli dyrektora Biblioteki Głównej
- zasad współpracy w ramach systemu
- spraw finansowania bibliotek
- Regulaminu organizacyjnego PW

W głosowaniu tajnym pozytywnie zostały zatwierdzone:

1. wnioski nagrodowe

do nagrody rektorskiej wytypowano zespoły pracowników uczestniczących w:

Zaprojektowaniu i tworzeniu Kolekcji Elektronicznej Zbiorów Własnych BG PW (Grzegorz Płoszajski, Henryk Hollender, Maria Miller, Sławomir Kamiński, Zbigniew Lewandowski, Dorota Przyłuska, Małgorzata Wornbard)

Projektowaniu i aktualizacji stron www dla celów promocji zbiorów i usług BG PW (Grażyna Kiwała, Anna Tonakiewicz, Agnieszka Celej, Grażyna Komorowska, Elżbieta Mroczeck, Alicja Portacha, Alicja Potocka, Iwona Socik)

2. wnioski o przyznanie odznaczeń:

Medal Komisji Edukacji Narodowej - Anna Tonakiewicz

Złoty Krzyż Zasługi - Mirosława Denis

Brązowy Krzyż Zasługi - Sławomir Kamiński

Brązowy Krzyż Zasługi - Jolanta B. Kucharska
 Brązowy Krzyż Zasługi - Władysława Mirowska
 Brązowy Krzyż Zasługi - Jadwiga Szczypkowska
 Brązowy Krzyż Zasługi - Iwona Zgrzemska

3. wniosek o awans na stanowisko starszego bibliotekarza dla Agnieszki Celej.

W pozostałej części posiedzenia omówiono akcję wydłużonych godzin pracy w soboty w okresie sesji zimowej, o trwającym testowym dostępie do baz elektronicznych z domowych komputerów (system HAN), o szansie na powiększenie pomieszczeń bibliotecznych Filii BG na ul. Narbutta.

Podjęta została także decyzja o przygotowaniu tekstu Uchwały Rady Bibliotecznej popierającej stanowisko Dyrekcji BG w sprawie odzyskania pieniędzy z dotacji Ministerstwa Edukacji i Nauki na pokrycie kosztów przeniesienia zbiorów Biblioteki Instytutu Gospodarki Komunalnej i Mieszkalnictwa.

(G.K.)

PolAleph

23 stycznia br. w Bibliotece Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych odbyło się szóste spotkanie grupy PolAleph.

Spotkanie rozpoczęło się od prezentacji systemu RFID (Radio Frequency Identification = identyfikacja częstotliwością radiową) - technologii wykorzystywanej m.in. w zintegrowanych systemach bibliotecznych do rejestracji wypożyczeń i zwrotów oraz zabezpieczającej zbiory biblioteczne przed kradzieżą. Omawiano również problem konwersji do wersji 16 systemu Aleph oraz nowe zasady współpracy z firmą ALEPH Polska.

Zarząd grupy PolAleph przedstawił sprawozdanie z dotychczasowej działalności i odbyły się wybory nowego zarządu. Skład zarządu pozostał bez zmian: dr Grzegorz Płoszajski (BG PW) — Przewodniczący Jolanta Markowska (Biblioteka Sejmowa) Agata Wietecha. (Biblioteka PISM).

Istotą technologii RFID jest miniaturowy układ elektroniczny umieszczony w formie samoprzylepnej etykiety czy karty identyfikacyjnej. Przedstawiciele firmy Checkpoint podkreślali, że technologia RFID znakomicie ułatwia sporządzanie skontrum, poszukiwanie dokumentów umieszczonych nie na swoim miejscu na półkach, a także automatyczne sortowanie zwróconych książek.

Praktyczne zastosowanie RFID przedstawiono podczas zwiedzania biblioteki Instytutu. Proces wdrożenia technologii RFID, jak powiedziała Agata Wietecha z biblioteki PISM, był działaniem pionierskim zarówno dla bibliotekarzy jak i wykonawców. Po zwiedzeniu biblioteki odbyła się prezentacja raportów m.in.: raportów do ksiąg inwentarzowych wykonywanych przy pomocy Oracle Reports Builder w Bibliotece

Sejmowej, raportów dotyczących akcesji czasopism (Biblioteka PISM), raportów inwentarzowych sporządzanych w Bibliotece Miejskiej we Wrocławiu.

Następnie odbyła się prezentacja firmy Aleph Polska, podczas której pokazano nowe rozwiązania wprowadzone w nowej 16-tej wersji systemu Aleph. W dyskusji, w której poruszano głównie problemy związane z nową wersją Aleph'a oraz nieco inną formą współpracy z firmą Aleph Polska niż przyjęta dotychczas, przedstawiono zakres podstawowych usług do jakich zobowiązana jest firma wobec klienta w ramach maintenance.

W spotkaniu oprócz prowadzącego dr Grzegorza Płoszajskiego, ze strony biblioteki wzięły udział: dyr. Jolanta Stępniaak oraz Grażyna Kiwała i Maria Miller z Ośrodka Informatyzacji BG.

(M.M.)

27 marca br. w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy odbyło się spotkanie uczestników PolAleph już w tylko gronie w dyrektorów i administratorów systemu, poświęcone relacjom między użytkownikami Alepha a firmą Ex Libris i ALEPH Polska. Dyskutowano o zasadach współpracy i określeniu zakresu świadczeń związanych z obsługą systemu. Zgodnie z oczekiwaniami Ex Libris, większość świadczeń ze strony ALEPH Polska, o ile nie dotyczą sytuacji awaryjnych i dostarczania nowej wersji produktu, powinna być realizowana odpłatnie.

Dyskutowano też nad harmonogramem przejścia na nową wersję oprogramowania. Zaplanowano utworzenie listy dyskusyjnej dla osób zarządzających w bibliotekach ALEPHowych.

(J.S.)

POLBIT – współpraca bibliotek uczelni technicznych

24 lutego 2006 r. w Bibliotece Głównej Politechniki Śląskiej odbyło się pierwsze z zaplanowanego cyklu spotkanie pracowników bibliotek uczelni technicznych. Jego podstawowym celem było nawiązanie bezpośrednich kontaktów pomiędzy pracownikami informacji naukowej oraz dyskusja nad formami prowadzonej działalności bibliograficznej i informacyjnej. W spotkaniu uczestniczyły: dyrektor Jolanta Stępniaak oraz Anna Tonakiewicz i Iwona Socik.

Podczas spotkania omówiono kilka istotnych zagadnień:

- współpraca bibliotek politechnicznych na poziomie poszczególnych działów
- określenie działań wspólnych wszystkim bibliotekom oraz określenie specyfiki każdej z bibliotek

- przedstawienie oferowanych usług i zwrócenie uwagi na usługi warte rozpropagowania w innych bibliotekach
- ustalenie możliwości współpracy przy opracowaniu materiałów szkoleniowych
- wypracowanie wspólnych kryteriów oceny proponowanych produktów

Pracownicy Ośrodka Informacji Naukowej BG Politechniki Śląskiej wygłosili referaty dotyczące działalności oddziału i prac związanych z prowadzeniem bazy Dorobek Naukowy Pracowników Politechniki Śląskiej.

W trakcie seminarium dyrektorzy bibliotek udali się na zebranie dotyczące obsługi informacyjnej konferencji SPETO 2006. Równolegle pracownicy ośrodków informacji naukowej prowadzili ożywioną dyskusję, w trakcie której wymieniano doświadczenia dotyczące współpracy biblioteki głównej uczelni z pracownikami naukowymi w gromadzeniu danych do bibliografii dorobku naukowego. Druga część spotkania w gronie pracowników ośrodków informacji naukowej była poświęcona obsłudze informacyjnej konferencji naukowych. Bibliotekarze zwrócili uwagę na potrzebę przedstawienia pracownikom naukowym możliwości i sposobów uzyskania informacji naukowej dostępnej w bibliotece, z uwzględnieniem konkretnych profili bibliotek poszczególnych uczelni. W czasie dyskusji podjęto następujące tematy:

- konieczność opracowania konspektu wystąpień pracowników bibliotek na konferencjach naukowych oraz podziału tematów na poszczególne biblioteki
- współpraca w zakresie dostępności do baz danych na czas konferencji
- marketing biblioteczny (w tym współpraca w zakresie opracowania materiałów promocyjnych bibliotek tego samego profilu oraz konspektów szkolenia bibliotecznego dla studentów i pracowników naukowych)
- wypracowanie procedur testowania baz danych
- konsultacje przy podejmowaniu decyzji o zakupie nowych produktów (baz danych czy systemów zarządzających dostęпами internetowymi)

Uczestnicy seminarium mieli możliwość zwiedzenia budynku Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej i zapoznania się z działalnością poszczególnych oddziałów.

(I.S.)

BazTech

16 marca 2006 r. odbyło się w Bibliotece Głównej Politechniki Warszawskiej sponsorowane przez IPS spotkanie twórców BazTech.

Przedstawione zostało szczegółowe sprawozdanie z rozliczeń środków finansowych - dotacje DWB i SPUB.

Ponadto zaprezentowano aktualny wykaz tytułów czasopism, które są prenumerowane przez biblioteki tworzące BazTech, podano tytuły czasopism naukowych do tej pory uwzględnianych w ramach BZCz, a przejętych do BazTech. Omówiono także sprawę przydziału pewnych tytułów bibliotekom, które opracowują niewiele czasopism naukowych (tzw. aukcja tytułów). Przedstawiono stan prac nad zmianami w oprogramowaniu bazy w związku z przejściem BazTech na system on-line (współpraca z ICM UW). Poruszony został problem konieczności dofinansowania bazy i oczekiwania na decyzję o przyznaniu odpowiednich środków.

Pełnomocnikiem Rektora ds. BazTech od 2006 roku jest dr Grzegorz Płoszajski

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 21 bibliotek. Bibliotekę Główną PW reprezentowali: dyrektor Jolanta Stępnia, v-ce dyrektor dr Grzegorz Płoszajski oraz Grażyna Komorowska i Mirosława Lewandowska.

(G.K.)

Elektroniczna legitymacja studencka w bibliotekach warszawskich

Na zaproszenie Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie w dniu 31.03.2006 r. przedstawiciele bibliotek z warszawskich uczelni publicznych i niepublicznych dyskutowali o standardach dla tworzonego projektu elektronicznej legitymacji studenckiej. Jest niezwykle ważne, aby tak zaprojektować umieszczany na nich zapis danych wykorzystywanych dla obsługi systemów bibliotecznych, aby mogły być one używane nie tylko lokalnie w poszczególnych bibliotekach uczelnianych, ale także w przyszłości mogły być wykorzystywane w systemie wypożyczeń obsługującym całą społeczność uczelni warszawskich.

Wspólna karta biblioteczna, dająca uprawnienia do korzystania ze zbiorów wszystkich bibliotek uczelnianych w mieście działa już od wielu lat w Poznaniu, Krakowie, Szczecinie i innych miastach.

Na spotkaniu w BUW Politechnikę reprezentowały Grażyna Kiwała i Maryla Górską, oraz z ramienia Administracji PW – Michał Hryciuk.

(J.S.)

NUKAT

Oddział Opracowania zawiadamia biblioteki współpracujące w tworzeniu katalogu centralnego BG PW, że na stronie internetowej <http://www.nukat.edu.pl> w dziale O NUKAT w zakładce Aktualności został umieszczony plik *Format MARC21*

rekordu bibliograficznego dla książki z naniesionymi uzupełnieniami i zmianami, które będą obowiązywać w roku 2006. Zmiany i uzupełnienia dotyczą pól: 008, 041, 245, 246, 300, 7XX, 8XX i zostały w tekście zaznaczone kolorem czerwonym.

Oto przykłady kilku istotnych zmian:

Pole 008 (kod miejsca wydania) - kodowanie ogranicza się wyłącznie do nazwy kraju (nie stanu, regionu itp.). Jeżeli mamy 2 miejsca wydania stosujemy dodatkowo pole 044 np.:

044 \a xxu \a gw

Oznacza to, że książka została wydana w USA oraz w Niemczech

Pole 008 (język tekstu) - podaje się kod języka tekstu (nie języka wstępu, przedmowy, dodatków itp.).

Pole 041 - podaje się w porządku alfabetycznym kody języków streszczeń różnych od języka tekstu głównego

Pole 300 - dla wszystkich rodzajów ilustracji stosuje się skrót „il.” (nie wyszczególniamy rodzajów ilustracji: „rys., wykr. tabl.” Wszystkie te określenia zostają zastąpione jednym „il.” Możemy jedynie ewentualnie podać, że ilustracje są kolorowe stosując skrót „kolor.”

(M.W.)

OCLC

OCLC (Online Computer Library Center) to największa na świecie baza danych bibliotecznych udostępniona w USA, Australii i Europie.

Z przyjemnością zawiadamiamy, że Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny NUKAT podjął w tym roku współpracę z OCLC. W wyniku przeprowadzonych rozmów ustalono, że Centrum NUKAT będzie bezpłatnie udostępniać OCLC rekordy bibliograficzne dla polskiej produkcji wydawniczej do prezentacji w katalogu WorldCat. Nasze rekordy będą zawierać symbol NUKAT wskazując w ten sposób użytkownikowi zagranicznemu dalszą ścieżkę poszukiwania dokumentu.

Kraje, które nie współpracują z OCLC mogą korzystać z tego katalogu wyłącznie odpłatnie. Wejście Polski do OCLC to wielkie wydarzenie, to sprawa otwarcia polskich bibliotek na świat oraz informacja dla świata o zasobach naszych bibliotek. Miejmy nadzieję, że w przyszłym roku umowa między OCLC a Centrum NUKAT poszerzona zostanie o pełną współpracę i zyska wymiar nie tylko propagandowy, ale również finansowy. Informacje na temat warunków korzystania z katalogu WorldCat uzyskać można bezpośrednio u bibliotekarza systemowego Małgorzaty Wornbard.

(M.W.)

Zmiany w Układzie Działowym

W Bibliotece Głównej został zakończony pierwszy etap prac nad zmianami mającymi na celu zaktualizowanie układu działowego (UD). Pierwotna wersja Układu Działowego powstała kilka lat temu (1999 rok), na potrzeby rozmieszczenia części księgozbioru w pomieszczeniach ze swobodnym dostępem do półek. Od tego okresu w Bibliotece nastąpiły znaczne zmiany. Zmienił się księgozbiór, zawartość niektórych działów bardzo się rozszerzyła. Pojawiły się też nowe dyscypliny naukowe, z zakresu których Biblioteka zgromadziła całkiem spory księgozbiór. Wszelkie zmiany należało więc odzwierciedlić w strukturze UD. Na aktualną formę UD miały też wpływ bezpośrednie zapytania informacyjne użytkowników, którzy w niektórych przypadkach oczekiwali bardziej szczegółowego schematu UD. Szczegółowe informacje o dokonanych zmianach omówiono w wersji elektronicznej Informacji BG PW oraz umieszczono na stronie domowej w zakładce Układ Działowy

Po analizie zdecydowano się na następujące zmiany:

1. przesunięcie poddziału Dział A4 Naukoznawstwo do Z1 oraz zmieniono jego nazwę Z1 Nauka. Naukoznawstwo. Metodologia.
2. wprowadzenie nowych poddziałów:
  - A 13 Encyklopedie sztuki
  - B 23 Etyka zawodowa
  - B 54 Samorząd terytorialny
  - B 7 Unia Europejska
  - H 8 Nanotechnologie
  - P 4 Rynek pracy
3. uszczegółowienie nazw poddziałów

Było	Jest
A 0 Encyklopedie, leksykony	A 0 Encyklopedie, leksykony, informatory
A 50 Ogólnie	A50 Ogólnie (korespondencja biurowa, handlowa)
B 2 Filozofia. Socjologia. Psychologia.	B 2 Filozofia. Socjologia. Psychologia. Etyka
B 5 Ekonomia (w tym gospodarka, handel)	B 5 Ekonomia (w tym gospodarka, handel, finanse publiczne)
H 2 Badania materiałów. Materiałoznawstwo	H 2 Badania materiałów. Materiałoznawstwo. Inżynieria Materiałowa

W kolejnym etapie aktualizacji będą podlegać działy związane z chemią i urbanistyką.

Zaktualizowany UD został zamieszczony na stronie domowej BG oraz podpisany do bazy katalogowej. Trwają

prace w księgozbiorze, którego część należy fizycznie przestawić na półkach.

Zaletą UD jest zastosowanie jego struktury jako narzędzia do wyszukiwania w bazie katalogowej. Tego typu wyszukiwanie można przeprowadzić przynajmniej na dwa sposoby. Pierwsza możliwość to wyszukiwanie wg indeksu działowego, druga zaś wg wykazu działów. Według struktury UD Biblioteka prezentuje również nowe książki na stronie www. Można więc powiedzieć, że UD pełni w Bibliotece kilka ważnych funkcji, od struktury wg której uporządkowany jest księgozbiór po narzędzie do przeszukiwania zasobu Biblioteki.

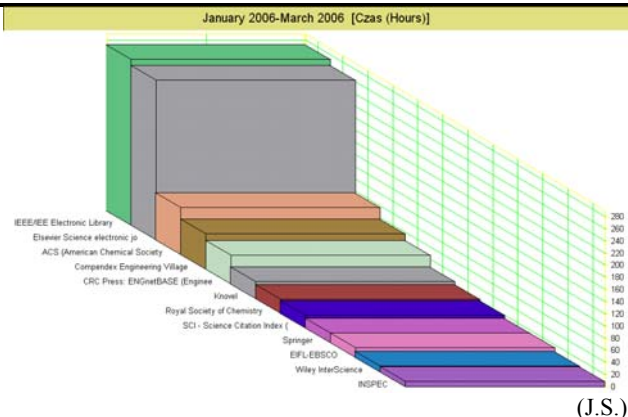
Niestety nie wszystkie współkatalogujące biblioteki stosują UD w opisach katalogowych. Problem ten był min. poruszany na spotkaniu dyrektora BG Jolanty Stępnia z pracownikami Biblioteki. Po dyskusji zdecydowano, że opisy katalogowe wszystkich bibliotek bezpośrednio podległych Bibliotece Głównej będą wyposażone w oznaczenie działowe.

(A.P.)

HAN – testowanie oprogramowania

Od lutego do maja 2006 testowane jest na PW oprogramowanie umożliwiające pracownikom i studentom korzystanie z licencjonowanych baz danych nie tylko na terenie uczelni, ale także z komputerów domowych. Logowanie do zasobów elektronicznych następuje na podstawie numeru karty oraz hasła (PIN) stosowanych w systemie bibliotecznym.

Oprogramowanie HAN, autorstwa firmy H+H, umożliwi również sporządzanie dokładnych statystyk z wykorzystania baz, poszczególnych tytułów czasopism, najczęściej logujących się do kolekcji elektronicznych użytkowników (na podstawie adresów IP lub kont indywidualnych), wielkości pobranych plików, czasu przeszukiwania baz itp. Dane te umożliwią lepsze dostosowanie polityki gromadzenia do rzeczywistych potrzeb użytkowników, a także pozwolą ocenić wykorzystanie obecnie dostępnych źródeł. Pierwsze oceny warunków udostępniania oraz zarządzania zasobami, jakie stworzyło oprogramowanie HAN, są bardzo pozytywne. W wersji elektronicznej *Informacji BG PW* zamieszczamy przykłady statystyki obrazujące bieżące wykorzystanie kilku baz.

Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów

Oddział Kontroli i Aktualizacji Zbiorów BG PW prowadzi od stycznia 2006 r. prace nad skontrum księgozbioru podstawowego w formacie C. Obecnie sprawdzane są zbiory w pomieszczeniach magazynowych.

Trwają również prace nad spisaniem książek wyselekcjonowanych w księgozbiorze C. Spisanych zostało 3,5 tys. woluminów z lat 1940-1965, większość z nich to literatura w języku rosyjskim, która obecnie nie znajduje zainteresowania u czytelników.

(I.R.)

Komisja Akredytacyjna

17 marca 2006 roku Bibliotekę Główną odwiedził Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku Automatyka i Robotyka na Wydziale Elektrycznym. W prezentacji Biblioteki i jej zasobów udział wzięli Prodziekan Wydziału Elektrycznego. Poinformowano Komisję o trybie współpracy z Wydziałem w celu dostosowania zasad gromadzenia zbiorów do potrzeb studentów ocenianego kierunku (bieżąca aktualizacja list lektur, współpraca z biblioteką Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych). Komisja oceniała dostępne w Bibliotece drukowane czasopisma z zakresu automatyki i robotyki, w tym obszerną kolekcję czasopism z depozytu Polskiej Sekcji IEEE, interesowała się również elektronicznymi czasopismami, a także dostępem do norm i podręczników.

(J.S.)

Filia BG na ul.Narbutta

Komisja Akredytacyjna

14 marca 2006 r. Filię BG przy ul. Narbutta wizytował Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej, w której udział brali także Dziekan i Prodziekan Wydziału Inżynierii Produkcji.

Szczególną uwagę zwrócono na zbiory biblioteczne dotyczące kierunku Automatyka i Robotyka prowadzonego na Wydziale Inżynierii Produkcji. Interesowano się także lokalem biblioteki i jego wyposażeniem, godzinami udostępniania zbiorów oraz warunkami pracy bibliotekarzy.

Komisję poinformowano, że na życzenie Dziekana w Czytelni udostępniane są *Programy ramowe studiów pierwszego stopnia dla Wydziału Inżynierii Produkcji m.in.:* dla kierunku Automatyka i Robotyka.

(M.D.)

Szkolenie doktorantów

8 marca br. zorganizowano w Gmachu Wydziału Mechatroniki szkolenie dla grupy doktorantów z kampusu południowego PW. Uczestnikami spotkania byli doktoranci Wydziałów: Mechatroniki, Inżynierii Produkcji, Inżynierii Materiałowej i Samochodów i Maszyn Roboczych. Część pierwsza poświęcona była wprowadzeniu do elektronicznych źródeł informacji. Omówiono także zasady wypożyczeń międzybibliotecznych i informację normalizacyjną. W drugiej części spotkania zostały zaprezentowane wybrane bazy danych z uwzględnieniem specjalności dominujących na tych wydziałach. Szkolenie, w którym udział wzięło 35 doktorantów, przeprowadziły Anna Tonakiewicz i Irena Żukowska. Joanna Kamińska z Oddziału Udostępniania omówiła zasady wypożyczeń międzybibliotecznych.

(A.T.)

Filia BG w Płocku

W Filii BG PW w Płocku od początku 2006 r. nowe zbiory biblioteczne są katalogowane tylko w centralnym katalogu bibliotek PW. Ostatecznie zamknięto prowadzone dotychczas katalogi kartkowe. Biblioteka jest wyposażona w 6 terminali przeznaczonych do wyszukiwania w bazach bibliotecznych, a każdy użytkownik może sprawdzić dane katalogowe poprzez Internet z dowolnego miejsca. Dublowanie opisów na kartkach niepotrzebnie przedłuża czas opracowania zbiorów.

Trwają prace nad wprowadzaniem do bazy starszego zasobu druków zwartych i czasopism oraz porządkowaniem kartoteki czytelników, w celu szybkiego uruchomienia modułu wypożyczalni.

12 stycznia br. Filię Biblioteki Głównej w Płocku odwiedziła Dyrekcja BG wraz z kierownikami Oddziału Udostępniania i Ośrodka Informacji Naukowej w celu ustalenia kolejnych poczynań związanych z komputeryzacją biblioteki.

(A.O., A.K.)

10 marca br. zorganizowano szkolenie dla użytkowników Filii BGPW w Płocku w zakresie elektronicznych źródeł informacji naukowej. Podczas spotkania omówiono ofertę baz danych ze szczególnym uwzględnieniem tych baz, które są ukierunkowane na dziedziny będące przedmiotem studiów w Płocku.

Program szkolenia:

- ogólne wprowadzenie do elektronicznych źródeł informacji (zasoby Biblioteki Głównej, centralne źródła informacji - NUKAT, KARO, centralne katalogi Biblioteki Narodowej)
- wypożyczenia międzybiblioteczne (uprawnienia, formularz zgłoszeniowy, możliwość zgłaszania dezyderat do Oddziału Gromadzenia BGPW)
- Informacja Normalizacyjna
- Scientific Technical Network STN
- prezentacja wybranych baz bibliograficzno-abstraktowych, czasopism elektronicznych, książek elektronicznych, w tym prezentacja bazy Knovel przeprowadzona przez przedstawiciela firmy Akme Archive panią Martę Maciejewską.

W szkoleniu przeprowadzonym przez Annę Tonakiewicz i Irenę Żukowską z Ośrodka Informacji Naukowej BGPW udział wzięli studenci i pracownicy naukowci. W spotkaniu uczestniczyła także Alicja Portacha, która przeszkoliła pracowników Filii w zakresie zapisu użytkowników w systemie Aleph. Dzięki temu pracownicy naukowci i studenci z Płocka, posiadający kartę biblioteczną, będą mogli korzystać z baz danych z komputerów domowych za pośrednictwem systemu HAN.

(A.T.)

7 kwietnia br. Komisja złożona z przedstawicieli BG PW oraz inspektora BHP z Płocka dokonała przeglądu stanowisk pracy w Bibliotece w Płocku. Ogólnie stwierdzono dobry stan pomieszczeń. Drobne uwagi, np. dotyczące braku niektórych oznaczeń wyjść ewakuacyjnych, zostaną przedstawione w protokole końcowym z prac komisji oraz na bieżąco będą likwidowane.

(J.S.)

Biblioteka DS. Akademik

Miniony rok upłynął na intensywnych działaniach pracowników biblioteki związanej ze szkoleniem i z wprowadzaniem zbiorów do systemu Aleph.

W czasie wakacji aktywowano konta czytelników oraz wprowadzono wypożyczone książki z rewersów do

systemu. Podczas oklejania książek kodami kreskowymi dokonano selekcji księgozbioru studenckiego. Od 1 września 2005 r. przystąpiono do udostępniania księgozbioru w systemie Aleph.

Joanna Basińska przeszła szkolenie z zakresu katalogowania w Nukat i zajmuje się opracowaniem pozostałych zbiorów dotychczas nieskatalogowanych w bazie.

W celu dalszego porządkowania zbiorów i odzyskania wolnego miejsca prowadzona jest selekcja księgozbioru humanistycznego.

(J.B.)

Biblioteka DS. Babilon

W 9 kwietnia pracownicy Filii BG na ul. Narbutta, przy udziale pracownika biblioteki w DS. Babilon oraz współpracujących z biblioteką studentów, rozpoczęli intensywne prace nad selekcją i przygotowaniem technicznym tego księgozbioru do wprowadzenia do bazy katalogu centralnego bibliotek PW. W krótkim czasie dokonano selekcji ponad 1000 zniszczonych i zdezaktualizowanych skryptów, oklejono kodami paskowymi ponad 3000 egzemplarzy książek. Jeszcze w tym miesiącu w bazie pojawią się pierwsze książki z tej kolekcji. Pełne uruchomienie modułu wypożyczalni planowane jest od nowego roku akademickiego.

(J.S.)

NSZZ Solidarność

3 kwietnia 2006 r. odbyło się sprawozdawczo-wyborcze zebranie NSZZ Solidarność. Zostały wybrane nowe władze Związku. Przewodniczącym został Zbigniew Lewandowski, v-ce przewodniczącą - Irena Fronczak, a członkami: Małgorzata Muszyńska-Małczak, Anna Kaczyńska i Sławomir Połotnicki.

(Z.L.)

SZKOLENIA

Prawo autorskie

23 marca 2006 r. Biblioteka Główna PW wspólnie z Instytutem Doradztwa Regionalnego i Europejskiego z Krakowa zorganizowała dla środowiska bibliotekarskiego szkolenie Prawo autorskie w praktyce bibliotek.

Program szkolenia obejmował przedstawienie czasu trwania praw autorskich, problemy ochrony praw autorskich ze szczególnym uwzględnieniem:

- udostępniania prac doktorskich i habilitacyjnych
- archiwizowania prac dyplomowych i magisterskich i ich udostępniania

- dygitalizacji zbiorów i tworzenia własnych kolekcji
- tworzenia archiwów i repozytoriów
- udostępniania baz danych, w tym baz książek elektronicznych
- udostępniania norm.

W szkoleniu wzięło udział 22 bibliotekarzy z akademickich ośrodków z Warszawy, Łodzi, Torunia, Bydgoszczy, Białegostoku, Szczecina. Z Biblioteki Głównej były to: Alicja Portacha, Anna Tonakiewicz, Agata Komsta i Elżbieta Owczarczyk. Wszyscy uczestnicy szkolenia otrzymali certyfikaty.

Zapisy Ustawy o prawie autorskim budzą wiele kontrowersji, a ich interpretacja i wykładnia jest bardzo różna. Na spotkanie zaproszeni zostali przedstawiciele Polskiej Izby Książki oraz Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. PIK reprezentował Piotr Dobrowolski, który przedstawił stanowisko wydawców w sprawie kopiowania materiałów bibliotecznych. Odnosił się również do problemów dygitalizacji zbiorów i ich udostępniania w Internecie.

W czasie dyskusji dotyczącej norm przedstawicielka Polskiego Komitetu Normalizacyjnego omówiła stanowisko PKN w sprawie powielania polskich norm, powołując się zarówno na Ustawę o prawie autorskim, jak również na Ustawę o normalizacji. Pani mecenas przyznała, że Ustawa o normalizacji zawiera błędny zapis (Art.5), który pozwala na interpretację odmienną od przyjętej przez PKN.

(A.T.)

KABA

3-7 kwietnia 2006 r. w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się szkolenie *Katalogowanie przedmiotowe w Języku Haseł Przedmiotowych KABA*. Celem spotkania było zdobycie przez uczestników umiejętności w zakresie opracowania przedmiotowego w języku KABA. Szkolenie to zorganizowane zostało przez Centrum NUKAT, a wykładowcami byli członkowie Zespołu Konsultacyjnego JHP KABA oraz redaktorzy Ośrodka Języka i Kartoteki Wzorcowej KABA. Uczestniczyli w nim bibliotekarze z różnych bibliotek naukowych pracujących w bazie NUKAT.

Dwa dni poświęcono ogólnej charakterystyce języka KABA, zasadom wyszukiwania za pomocą haseł przedmiotowych w katalogu NUKAT. Podczas kolejnych dni koncentrowano się na katalogowaniu przedmiotowym dokumentów z zakresu nauk: humanistycznych, społecznych i przyrodniczo-technicznych.

Przedstawiciele Centrum NUKAT sugerowali, aby do Języka KABA przystąpiły wszystkie biblioteki uczestniczące w szkoleniu, a szczególnie Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej, która posiada największy zbiór książek technicznych.

Kontynuacją tego spotkania ma być planowana na wrzesień 2006 r. konferencja w Kazimierzu Dolnym

Opracowanie przedmiotowe dokumentów z zakresu nauk ścisłych: matematyczno-przyrodniczych i technicznych. Język Hasel Przedmiotowych KABA: teoria, praktyka, przyszłość.

(M.R.)

Access

20-24.03.2006 r. 6 osób z BG PW wzięło udział w 5-dniowym szkoleniu w zakresie tworzenia baz danych w programie Access. Celem szkolenia było zdobycie umiejętności samodzielnego tworzenia zaawansowanych rozwiązań w zakresie baz danych, dzięki którym organizowanie, uzyskiwanie i udostępnianie informacji jest łatwiejsze.

Uczestnicy szkolenia poznali zasady organizacji bazy, tworzenia formularzy wprowadzania danych, metody prezentacji danych oraz tworzenia raportów. Na zakończenie szkolenia otrzymali certyfikaty.

(J.S.)

IEEE/IEE

7 lutego 2006 roku w BG PW odbyło się szkolenie dla pracowników bibliotek tworzących konsorcjum IEEE/IEE oraz dla użytkowników tej bazy. Szkolenie prowadzili przedstawiciele IHS, dostawcy bazy oraz przedstawiciel IEEE. Podczas spotkania prezentowano funkcjonowanie oprogramowania IEEE Xplore, a w nim: zasady wyszukiwania w bazie, powiązania opisów bibliograficznych z pełnymi tekstami oraz powiązania przez CrossRef, a także inne funkcje oferowane przez oprogramowanie np. możliwości tworzenia alertów, pobieranie plików.

(J.S.)

CSA - TRD

14 marca 2006 roku w BG PW odbyło się szkolenie dla bibliotekarzy systemu biblioteczno-informacyjnego PW w zakresie zastosowania baz Cambridge Scientific Abstracts Technology Research Database oraz oprogramowania Illumina, które umożliwia wyszukiwanie w kilku bazach równocześnie, wyszukiwanie proste i zaawansowane, posługiwanie się tezurusem i indeksami. Wyniki wyszukiwania są uporządkowane, a wśród nich oznaczono zarówno czasopisma recenzowane, jak i materiały z konferencji, książki, a także materiały wyszukane bezpośrednio w Internecie. Baza dysponuje linkami do pełnych tekstów wybranych dostawców (np. do bazy Elsevier w ICM UW).

Prezentowano również inne produkty firmy, w tym oprogramowanie do porównywania występowania tych samych tytułów czasopism w dużych bazach oraz bazę COS (Community of Science) Founding Opportunities testowaną następnie w kwietniu na PW.

(J.S.)

KONFERENCJE

Die Digitale Bibliothek/Elektroniczna Biblioteka

12 grudnia 2005 r. zorganizowano w Instytucie Goethego w Warszawie prezentację *Die Digitale Bibliothek*, którą przeprowadziła pani Ingrid Toetenberg z Kolonii. W spotkaniu wzięli udział pracownicy BG PW: Anna Tonakiewicz, Iwona Socik i dr Henryk Hollender.

Prezentacja pokazała osiągnięcia bibliotek niemieckich w zakresie zintegrowanej struktury informacji. Wspólnie wypracowane działania przyniosły rozwiązanie w postaci portalu internetowego DigiBib. Użytkownikami DigiBib jest 170 bibliotek w ośmiu krajach związkowych, w tym:

- 48 bibliotek naukowych w Nadrenii-Westfalii i Nadrenii-Palatynacie
- 11 bibliotek publicznych
- 2 biblioteki prywatnych szkół wyższych
- 9 bibliotek specjalistycznych

DigiBib obejmuje zarówno katalogi lokalne, centralne, specjalistyczne zbiory i bazy danych, Elektroniczną Bibliotekę Czasopism (EZB), serwis wypożyczeń międzybibliecznych. Jest więc to rodzaj metawyszukiwarki umożliwiającej korzystanie zarówno z ogólnodostępnych, jak i komercyjnych źródeł informacji. DigiBib można przetestować pod adresem: <http://www.digibib.net>.

Każda z bibliotek uczestniczących w tym przedsięwzięciu może sama zaprojektować maskę, zindywidualizowane profile baz danych i ustawienia, uwzględniające lokalne potrzeby i perspektywy.

(A.T.)

Internet w bibliotekach

W dniach 12-14 grudnia 2005 r. odbyła się we Wrocławiu III konferencja z cyklu *Internet w bibliotekach* zorganizowana przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich, EBIB oraz Bibliotekę Główną Politechniki Wrocławskiej poświęcona tematowi: *Zasoby elektroniczne: podaż i popyt*. Z ramienia Biblioteki Głównej PW w konferencji uczestniczyły Alicja Portacha, Grażyna Kiwała i Maria Miller.

Tematami sesji były m.in.: metodyka budowy zasobów cyfrowych, prawo autorskie a biblioteki cyfrowe, fundusze na tworzenie zbiorów elektronicznych, odbiorcy zasobów cyfrowych. Ważnym punktem konferencji była dyskusja moderowana, poświęcona problemom koordynacji gromadzenia zbiorów elektronicznych w bibliotekach, problemom opracowywania i archiwizacji zbiorów cyfrowych, a także podstawom prawnym i finansowym działania bibliotek elektronicznych.

Odbyły się też prezentacje, m.in. oprogramowania dLibra, technologii stworzonej przez Poznańskie Centrum

Superkomputerowo-Sieciowe, umożliwiające przechowywanie i udostępnianie kolekcji cyfrowych oraz systemu DigiTool firmy Aleph służącego do zarządzania zasobami cyfrowymi przy pomocy narzędzi niezbędnych do tworzenia, archiwizowania, indeksowania, wyszukiwania i wyświetlania zbiorów cyfrowych.

W pierwszym dniu konferencji odbyła się sesja wprowadzająca, składająca się z 3 referatów: *Fundusze na budowanie zasobów elektronicznych w Polsce* (Bożena Bednarek-Michalska), *Biblioteki internetowe szansą dla niewidomych i słabowidzących czytelników* (Stanisław Jakubowski), *Prawo autorskie a biblioteka cyfrowa* (Sybilla Stanisławska-Kloc).

Trzeciego dnia odbyła się sesja *Odbiorcy zasobów cyfrowych*. Przedstawiono referaty dotyczące programu Ikonka, analizę użytkowników zasobów cyfrowych bibliotek szkolnych oraz analizę porównawczą stron WWW polskich bibliotek na podstawie bazy EBIB.

Najciekawszym dniem konferencji był dzień drugi, w którym odbyła się sesja poświęcona metodyce budowy zasobów cyfrowych prowadzona przez prof. Mirosława Górnego.

Cezary Mazurek (PCSS) wygłosił referat *Biblioteka cyfrowa jako otwarte internetowe repozytorium publikacji*, w którym przedstawił m.in. doświadczenia z budowy Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej (uruchomiona w 2002 r., zawiera 6 tys. publikacji), utworzonej i zarządzanej przy użyciu oprogramowania dLibra, technologii stworzonej przez PCSS, umożliwiającej przechowywanie i udostępnianie kolekcji cyfrowych w postaci zarówno zdigitalizowanych książek, jak i plików audio i video. Stosowane formaty to przede wszystkim PDF, DjVue i HTML. Oprogramowanie dLibra współdziała z różnymi rodzajami baz danych (Oracle, PostgreS, MySQL) i stanowi gotowy do użycia system, wykorzystywany już m.in. w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej, Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej, Bibliotece Cyfrowej Politechniki Łódzkiej. Na oprogramowanie dLibra przejdzie też prawdopodobnie Polska Biblioteka Internetowa. Opis wchodzących w skład kolekcji dokumentów elektronicznych może być wprowadzany ręcznie lub importowany z plików w formacie MARC lub RDF. System dLibra oferuje 15 atrybutów zgodnych ze standardem DublinCore w wersji 1.1. dLibra składa się z 3 interfejsów: administratora, redaktora i użytkownika. Dostęp do biblioteki cyfrowej dla czytelnika realizowany jest przy pomocy strony WWW generowanej przez dLibrę. Do wymiany metadanych dLibra wykorzystuje protokół OAI-PMH. Mechanizm indeksowania umożliwia wyszukiwanie i dostęp do zasobów. Stosowane są dodatkowe usługi np. informowanie e-mailem o planowanych publikacjach. Nowa wersja dLibry – 2.2 – planowana była na styczeń 2006 r.

dLibra była też tematem wystąpienia Marcina Werli z PCSS w późniejszej sesji posterowej, w której to sesji jednym z ciekawszych wystąpień była prezentacja przez firmę Aleph Polska systemu DigiTool, służącego do zarządzania zasobami cyfrowymi (DAMS - Digital Asset Management System), udostępniającego narzędzia niezbędne do tworzenia, archiwizowania, indeksowania, wyszukiwania i wyświetlania zbiorów cyfrowych.

Prof. Marek Niezgódka z ICM UW w referacie *Biblioteka Wirtualna Nauki i koncepcje platformy informatycznej zasobów wiedzy* przedstawił rozwijaną od kilku lat koncepcję tworzonego przez krajowe instytucje akademickie i naukowe kampusu wirtualnego. Szczegółowy opis BWN dostępny jest pod adresem <http://vls.icm.edu.pl>. Wojciech Sylwestrzak z ICM zaprezentował system Virlib - polską platformę dla zintegrowanego systemu biblioteki wirtualnej, umożliwiającą integrację zasobów za pomocą wspólnego interfejsu, zawierającą podsystemy zintegrowanego indeksowania i wyszukiwania, mechanizmy kontroli i realizacji praw dostępu, monitoring, mechanizmy rozliczania.

Przemysław Szymański wygłosił referat *Budowa zasobów Polskiej Biblioteki Internetowej*, projektu finansowanego w całości z budżetu państwa i realizowanego obecnie w Departamencie Społeczeństwa Informatycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. PBI - aktualnie największa polska biblioteka cyfrowa (powyżej 26 tys. publikacji) - stoi przed koniecznością przebudowy zarówno zawartości, jak i sposobu prezentacji zbiorów. Problemem jest format i opis zasobów oraz konieczność wyboru nowego oprogramowania lepiej odpowiadającego potrzebom PBI.

Niemiecka biblioteka elektroniczna Digitale Bibliothek (DigiBib) była tematem referatu Ingrid Töteberg. DigiBib oferuje ujednoczony dostęp do informacji i usług bibliotecznych, 200 katalogów, licencjonowanych baz danych, serwerów udostępniających skrypty uczelniane. Administrowanie DigiBib odbywa się w HBZ - centrum usługowym bibliotek uniwersyteckich w Kolonii. Digitale Bibliothek działa na oprogramowaniu portalu IPS Library 5, uzupełnionym o własne rozwiązania HBZ (np. OpenURL-gateway, moduł zamówień bibliotecznych itp.). System pracuje pod Solaris 2.9 i wyposażony jest w bazę danych Oracle.

Po sesji odbyła się dyskusja moderowana. Omawiano następujące problemy:

- koordynację gromadzenia w bibliotekach cyfrowych - sprawę powołania zespołów składających się z przedstawicieli współpracujących ze sobą bibliotek nie tylko w kwestii gromadzenia, ale i innych funkcji bibliotek
- problemy w zakresie opracowania zbiorów cyfrowych
- wybór oprogramowania (wiodąca staje się dLibra)

stosowana w WBC i DSBC) i standardy formatów. Zwrócono uwagę, że w opisie bibliograficznym w przypadku bibliotek cyfrowych nie jest wskazany dogmatyzm i kurczowe trzymanie się ortodoksyjnych przepisów, gdyż biblioteki cyfrowe za sprawą wyszukiwania w wyszukiwarkach internetowych przełamują schemat katalogów bibliotecznych nie podlegających takiemu wyszukiwaniu. Nie ma też sensu narzucanie jakichś dogmatów, jak np. było w przypadku Nukatu.

- problemy archiwizacji zdigitalizowanych zbiorów - tworzenie wspólnych repozytoriów do przechowywania nośników cyfrowych
- prowadzenie „lobbingu” na rzecz uznania działań związanych z digitalizacją za statutową działalność biblioteki.
- tworzenie konsorcjów bibliotek

Tworzenie bibliotek cyfrowych musi stać się rutynową działalnością bibliotek, uwzględnioną w strukturze biblioteki, ze środkami finansowymi stałymi, uwzględnionymi w budżecie, a nie zdobywanymi okazjonalnie typu granty czy udział w jakimś konkursie. Ministerstwo Edukacji i Nauki powinno mieć określoną politykę w tym zakresie, pewne decyzje muszą zapaść na szczeblu ministerialnym, natomiast dobrze byłoby, aby istniała jedna wspólna inicjatywa w środowisku bibliotekarskim. Niezbędne są specjalne rozwiązania prawne. Inicjatywę takich rozwiązań odnośnie bibliotek cyfrowych podjęto już w ICM.

(M.M.)

Cyfrowy świat bibliotek

W dniach 17-18 stycznia br. odbyła się w Centrum Edukacyjnym w Marysinie Wawerskim IX konferencja z cyklu Archiwizowanie i digitalizacja pt. Cyfrowy świat bibliotek - problemy techniczne, prawne, wdrożeniowe.

Wykłady odbyły się w dwóch blokach tematycznych: zaawansowane, informatyczne technologie komercyjne oraz inicjatywa Open Access. Wśród tematów wykładów znalazły się: zarządzanie zasobami cyfrowymi, biblioteki cyfrowe w środowisku akademickim, organizacja i rozwój repozytoriów naukowych, ochrona prawna procesu digitalizacji, aplikacje Open Source w systemach bibliotecznych i archiwach.

W konferencji z ramienia Biblioteki Głównej PW wziął udział jako wykładowca i prowadzący obrady dr Henryk Hollender oraz Grażyna Kiwała i Maria Miller z Ośrodka Informatyzacji BG.

Wykład inauguracyjny *Rola technik cyfrowych w komunikacji społecznej* wygłosił prof. Ryszard Tadeusiewicz (AGH). Zwrócił uwagę na „totalną cyfryzację”, której zaletą jest zanik różnic pomiędzy różnymi typami sygnałów, co przyspiesza i upraszcza

wszelkie procesy związane z przechowywaniem, przekazywaniem i przetwarzaniem informacji.

Następnie wystąpił prowadzący tego dnia obrady dr Henryk Hollender (BG PW) z referatem *Informacja i dezinformacja naukowa, czyli dlaczego polski użytkownik akademicki wciąż woli, aby pani bibliotekarka podała mu książkę z półki*. Prelegent podkreślił, że informatyzacja społeczeństwa powinna oznaczać budowanie społeczeństwa informacyjnego, tymczasem obserwuje się tworzenie elit korzystających z rozwiniętych technik komunikacyjnych i pogłębianie się przepaści w stosunku do części społeczeństwa „upośledzonej” w dostępie do informacji. Zwrócił też uwagę na niewydolność administracyjno-strukturalną polskich uczelni oraz na pewną niemożność zrozumienia się środowisk bibliotekarzy, informatyków, a także użytkowników, z których ci ostatni nie są przygotowani właściwie do korzystania z nowoczesnych technik dostępu, i chociaż posiadają sprawność „komputerowo-manualną”, to gorzej funkcjonują w sferze „informatyko-rozumowej”. W krótkiej dyskusji po wystąpieniu dr Hollendra został poruszony problem braku właściwej współpracy między informatykami i bibliotekarzami. Zdaniem przedstawiciela Biblioteki Dolnośląskiej bibliotekarze nie formułują precyzyjnie założeń do rozwiązań informatycznych, a później źle oceniają wdrożone projekty informatyczne. Dr Hollender zwrócił uwagę na brak wykształconej terminologii i wzorców zawodowych w polskim bibliotekarstwie. W trakcie dyskusji nawiązano też do oprogramowania dLibra, wiodącego rozwiązania wśród polskich bibliotek cyfrowych. Przy czym dr Hollender stwierdził, że stosowana w dLibrze terminologia często jest niezrozumiała dla użytkowników. Dr inż. Andrzej Nikisch wyraził wątpliwość czy istnieje organ, który mógłby wymusić poprawność konstruowania stron www bibliotek, a Bożena Bednarek-Michalska (Biblioteka Główna Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika) podkreśliła bardzo dobrą współpracę Biblioteki Kujawsko-Pomorskiej z twórcami dLibry.

Problem zarządzania zasobami cyfrowymi (*W poszukiwaniu efektywnego narzędzia. Historia i stan obecny*) omówili Radosława Dziubecka i Maciej Dziubecki z firmy Ex Libris/ALEPH Polska, przedstawiając m.in. system DigiTool, produkt przewidziany do zarządzania zasobami nie tylko biblioteki ale i całej uczelni, umożliwiający obsługę wielu rodzajów obiektów cyfrowych, tekstów, obrazów, danych audio i video.

Prezentacja Michała Bańdo z firmy AutoID - *Możliwości najnowszych programów OCR - odczyt formularzy oraz dokumentów XIX-wiecznych* ukazała szerokie możliwości technik automatycznej identyfikacji, w tym rozpoznawania pisma, ręcznego i drukowanego, przy wykorzystaniu programów OCR/ICR, FineReader oraz FormReader. Tomasz Kalota (Biblioteka

Uniwersytetu Wrocławskiego) w wykładzie *Wykorzystanie elektronicznych możliwości przez czytelnika w cyfrowej bibliotece* przedstawił wykorzystanie nowych technologii w kompleksowej obsłudze czytelnika na przykładzie rozwiązań wdrożonych w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego. Prelegent wskazał na system dLibra, autorstwa Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, na bazie którego działa już kilka bibliotek cyfrowych, jako na zaczątek budowy polskiej sieci rozproszonych bibliotek cyfrowych. Nową, bardzo przydatną dla użytkownika cechą będzie możliwość przeszukiwania zawartości wszystkich bibliotek cyfrowych w sieci z poziomu z jednej z nich. Tomasz Kalota przedstawił też, wśród innych form zdalnej obsługi czytelnika, sklep internetowy BUWr, w którym można zamawiać kopiowanie plików zawierających digitalizowane dzieła oraz składać zamówienia na inne usługi reprograficzne. Uzupełnieniem oferty biblioteki cyfrowej jest udostępniany pilotażowo przez Bibliotekę Uniwersytetu Wrocławskiego zdigitalizowany katalog kartkowy, w trzech wersjach, różniących się technologią wykorzystaną do jego przetwarzania i udostępniania.

Kolejnym punktem programu był wykład dr Marka Nahotko (Energoprojekt Kraków S.A.) - *Biblioteki cyfrowych książek w środowisku akademickim i bibliotekarskim*, który przedstawił zasady tworzenia dobrych zasobów cyfrowych. Wg autora dobry zasób cyfrowy tworzony jest na podstawie jasno określonej polityki rozwoju zasobu, uzgodnionej i udokumentowanej jeszcze przed rozpoczęciem digitalizacji. Zasoby powinny być opisane przy pomocy metadanych w sposób przekazujący użytkownikowi takie informacje, jak zakres zasobów, format, ograniczenia dostępu, własność itp. Istotne cechy dobrych zasobów cyfrowych to szeroki dostęp do nich, w tym dla osób niepełnosprawnych, przestrzeganie prawa autorskiego, zgodność z ogólnymi priorytetami narodowymi i międzynarodowymi, takimi jak najnowsze kierunki badań naukowych. Niezmiernie ważną kwestią jest strategia archiwizacji, przy czym dla zasobów tworzonych przy pomocy specjalnych funduszy wewnętrznych czy zewnętrznych powinny być opracowane plany dalszego ich rozwoju po zakończeniu tych źródeł finansowania. Następnie odbyła się dyskusja, w której poruszono takie kwestie jak:

- wypracowanie wspólnych zasad tworzenia bibliotek cyfrowych
- standardy i interpretacje metadanych
- tworzenie repozytoriów naukowych
- archiwizowanie internetu
- możliwości uzyskania środków finansowych na digitalizację zasobów.

Podsumowania dyskusji dokonała Bożena Bednarek-Michalska, która stwierdziła, że wiele z wymienionych zasad tworzenia zbiorów cyfrowych jest

już stosowanych w bibliotekach. Zauważyła też, że rok 2005 był dobrym rokiem dla rozwoju bibliotek cyfrowych m.in. dzięki opracowaniu i wdrożeniu systemu dLibra. Dalszy ciąg dyskusji odbywał się już w mniejszych grupach w trakcie uroczystej kolacji.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od krótkiej prezentacji zintegrowanego systemu bibliotecznego Aleph w Książnicy Pomorskiej. Później swoje dokonania w zakresie użytkowania systemu Aleph przedstawiła Biblioteka Sejmowa. Następnym punktem programu był wykład dr Justyny Ożegalskiej-Trybalskiej i dr Sybilli Stanisławskiej-Kloc (Instytut Praw Własności Intelektualnej, Uniwersytet Jagielloński) *Ochrona prawna procesu digitalizacji. Prawo autorskie a zasady ochrony cyfrowej. Z rozwojem bibliotek cyfrowych wiąże się wiele pytań i wątpliwości odnośnie stosowania i interpretacji przepisów prawa autorskiego*. Prelegentki przedstawiły akty prawne obowiązujące w dziedzinie prawa autorskiego ze szczególnym uwzględnieniem stosowania tych praw w działalności bibliotek. Omówiły m.in. nowelizację ustawy o prawie autorskim z 2004 r. poszerzającej zakres licencji dla bibliotek poprzez wprowadzenie nowego uprawnienia, i modyfikacje treści dotychczasowych uprawnień. Na mocy tej licencji biblioteki są uprawnione do udostępniania nieodpłatnego, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarzy utworów rozpowszechnionych (nie tylko opublikowanych) oraz do sporządzania egzemplarzy rozpowszechnianych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów. Nowym uprawnieniem dla bibliotek jest prawo do udostępniania zbiorów dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego, czyli terminali, znajdujących się na terenie bibliotek bez konieczności uzyskania zgody podmiotu uprawnionego z tytułu prawa autorskiego.

Kolejny blok wykładów poświęcony był inicjatywie Open Access. Bożena Bednarek-Michalska (Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika) przedstawiła założenia, historię, zasady działania, rozwój Open Access w Europie. Prezentacja ukazała główne kanały komunikacji naukowej, dynamikę rozwoju repozytoriów dziedzinowych i instytucjonalnych i czasopism otwartych oraz główne deklaracje i przesłania Open Access. Prelegentka zwróciła uwagę, że Polska praktycznie nie uczestniczy w ruchu Open Access, a jest to inicjatywa, która musi być promowana i wdrożona, żeby zapewnić rozwój nauki i edukacji. Dr inż. Jan Andrzej Nikisch (Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych) w wykładzie *Aplikacje Open Source w systemach bibliotecznych i w archiwach* przedstawił procedury wyboru i implementacji portali obsługujących zasoby elektroniczne. Wykładowca omówił też kilka najbardziej znanych pakietów oprogramowania OS Zintegrowanych Systemów Bibliotecznych (Koha, Avanti, Emilda) oraz pakietów

umożliwiających udostępnianie zasobów elektronicznych (Greenstone, Dspace - dedykowany obsługa repozytoriów i archiwów).

W ostatnim wykładzie konferencji Jan Kordasiewicz i Rafał Cieślak z C&K Kancelarii Doradztwa Gospodarczego przedstawili *Możliwości pozyskania środków finansowych na digitalizację bibliotek z funduszy unijnych*. Prelegenci omówili programy dotacyjne dla bibliotek z okresu programowania finansowego 2004-2006 i przedstawili proces ubiegania się o dotacje z funduszy strukturalnych UE.

(M.M.)

Biblioteka Wirtualna Nauki

31 stycznia 2006 r w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się spotkanie poświęcone projektowi Biblioteki Wirtualnej Nauki. W spotkaniu uczestniczył m.in. z-ca dyrektora BG PW dr inż. Grzegorz Płoszajski.

Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego podkreśliła na wstępie swoje zainteresowanie archiwizacją bieżącego piśmiennictwa naukowego. Prof. dr hab. Krzysztof Jan Kurzydłowski, reprezentujący Ministerstwo Edukacji i Nauki, wspominał o planowanym znacznym podniesieniu nakładów na naukę i podkreślił zainteresowanie władz dofinansowywaniem materiałów elektronicznych. Zwrócił uwagę na aspekt ułatwienia weryfikacji faktycznej poczytności krajowych czasopism naukowych w przypadku udostępniania ich drogą elektroniczną.

Ogólną koncepcję projektu przedstawił prof. Marek Niezgodka, odnosząc go z jednej strony do polskiej infrastruktury badawczej, z drugiej zaś nawiązując do oprogramowania stworzonego w ICM, które miałyby dawać możliwość m.in. zintegrowanego indeksowania i wyszukiwania, a także możliwość wielopoziomowej analizy podobieństwa (przydatnej do systemu antyplagiatowego). Poruszył także kwestię przygotowań do wprowadzenia archiwum prac doktorskich i magisterskich. Projekt był odniesiony do projektów europejskich będących w trakcie realizacji oraz przyszłych - w ramach siódmego programu ramowego. Poruszono także różne kwestie koncepcyjne (m.in. relacje wobec NUKAT) i techniczne (standardy, w tym OAI-PMH, wymagania odnośnie skanowania, ocena poziomu błędów OCR, możliwości krygowania itp.). W dyskusji podkreślono m.in. aspekt współpracy międzyregionalnej.

(G.P.)

Academic Library and Information Services

W dniach 7-9 lutego br. w Bielefeld zorganizowano konferencję pt. *Academic Library and Information Services: New Paradigms for the Digital Age*. Międzynarodowe konferencje dotyczące aktualnych problemów bibliotek i informacji naukowej są tu organizowane co dwa lata, począwszy od 1992 roku i cieszą się dużym uznaniem środowiska bibliotekarskiego

w Europie. Tegoroczna, ósma z kolei, odbyła się hasłem konieczności ulepszenia usług informacyjnych oraz podejmowania nowych wyzwań w erze dygitalizacji, kiedy World Wide Web stała się centralną platformą dla wszystkich rodzajów usług informacyjnych.

Do Bielefeld zjechało około 500 bibliotekarzy z ponad 30 krajów świata. Nie zabrakło także wystawców - przedstawicieli firm wydawniczych, dostawczych i innych firm komercyjnych, współpracujących z bibliotekami na całym świecie. Organizatorzy zaprosili także przedstawicieli z Google Scholar i Microsoft. Wśród prelegentów pojawili się reprezentanci bibliotek znanych z wzorcowych osiągnięć zarówno technologicznych, jak i organizacyjnych m.in.: Michael A. Keller - dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Stanford, Sarah E. Thomas z Biblioteki Uniwersyteckiej w Cornwell, Hans Geleijnse z Biblioteki Uniwersyteckiej w Tilburgu.

Podczas trzydniowych obrad podejmowano wiele ważnych tematów. W czasie dwóch pierwszych sesji skupiono się na potrzebach użytkowników, ustalaniu tych potrzeb poprzez odpowiednie badania, postrzeganie satysfakcji użytkownika jako sukcesu tych badań. Sukces biblioteki może być wyrażony przez sukcesy jej użytkowników (dobrze zdane egzaminy, właściwa praca naukowa, rozwój studiów). Mówiono także dużo o potrzebie szkoleń użytkowników i o konieczności przeprowadzania takich badań w grupach osób już przeszkolonych.

W jednym z wystąpień Philip Payne (University of London) przedstawił działalność i korzyści SCOUNL (konsorcjum biblioteczne w Wielkiej Brytanii) w zakresie badań potrzeb użytkowników, w których uczestniczyło 10 bibliotek. Te wspólne badania przyniosły wypracowanie korzyści w postaci wykluczenia dubletów źródeł elektronicznych, nowych form szkoleń użytkowników (skills tutorials) oraz głębokie zrozumienie procesów bibliotecznych.

Drugi dzień obrad rozpoczęto rozważaniami na temat powiązania usług bibliotecznych z innymi usługami w uczelni (e-learning, usługi informatyczne). Mel Collier, dyrektor biblioteki i nauczyciel akademicki, przedstawił wyniki badań w tym zakresie opublikowane w 2005 r., charakteryzując powiązania usług informacyjnych w środowisku naukowym w Wielkiej Brytanii i w Stanach Zjednoczonych. W krajach tych wypracowano modele takich powiązań, osiągając wspólną linię raportowania, integrację usług i rozwój kadry. W Europie sytuacja w tym zakresie wygląda nieciekawie. Poza Wielką Brytanią występuje bardzo rzadko, a badania potwierdziły, że takie działania podjęto tylko w Finlandii, gdzie realizowany jest program FinElib. W Niemczech są to na razie tylko inicjatywy badawcze. Przyczyną takiego stanu rzeczy są prawdopodobnie takie zjawiska jak: kontrola finansowa

wydziałów, wolność nauczania, konserwatywne wpływy, a także brak profesjonalnej kadry.

Zostały poruszone też inne ważne zagadnienia: wspomaganie e-Science i konieczność tworzenia repozytoriów. W ciekawych wystąpieniach - Liz Lyon, dyrektor UKOLN, University of Bath w Wielkiej Brytanii (*E-Science and the role of Library*), a także Tony Hey – przedstawiciel kadry zarządzającej w firmie Microsoft (*E-Science and its Implications for the Library Community*) przedstawili nowe wyzwania dla bibliotek w zakresie opracowywania informacji. Mówili o potrzebie nawiązywania ścisłej współpracy bibliotek akademickich z kadra naukową w zakresie porządkowania, opracowywania i przechowywania danych dla potrzeb rozwoju nauki. Postawiono pytanie: czy biblioteki są przygotowane na przyjęcie wirtualnych laboratoriów? Biblioteki w dobie dygitalizacji muszą zmierzyć się z problemem opieki nad cyfrowymi zbiorami i obsługą zasobów internetowych. Przedmiotem debaty były więc problemy związane z rosnącą liczbą danych oraz zmieniającą się technologią. Publikacje w formie cyfrowej, materiały audio i video potrzebują nowych narzędzi pozwalających na ich właściwą organizację i uporządkowanie, dając tym samym możliwości ich szerokiego udostępniania w połączeniu z kontrolą dostępu użytkowników i ochroną praw autorskich. Tak więc repozytoria to nowy trend w bibliotekarstwie światowym, a zwłaszcza europejskim, bowiem Amerykanie i Australijczycy mają już na tym polu znaczne osiągnięcia.

W Bielefeld mówiono zarówno o repozytoriach lokalnych, narodowych, jak i międzynarodowych. Przedstawiono rezultaty zrealizowanych już projektów oraz będących w realizacji projektów wieloetapowych.

Projekt DARE (Digital Academic Repositories /2003-2006), na który przeznaczono około 6 mln euro jest wspólną inicjatywą wszystkich holenderskich uniwersytetów, Biblioteki Narodowej i Holenderskiej Fundacji Nauki. Już teraz DARE daje dostęp do 40 tys. rekordów i umożliwia wyszukiwanie przez instytucję, dyscyplinę lub typ dokumentu. Swoimi osiągnięciami pochwalili się także Skandynawowie, prezentując projekty:

NORA - Norwegian Open Repository Archives (3 tys. publikacji)

FRIDA - System for Result of Research Information

DRDN - Danish Research Database Systems

Bardzo ciekawe doświadczenia w tworzeniu międzynarodowego - dziedzinowego repozytorium przedstawiła Vanessa Proudman (Tilburg University Library), kierująca projektem NEREUS. Skupia on 16 uczelni ekonomicznych z 8 krajów, a w jego realizację zaangażowani są bibliotekarze, władze wydziałów i władze uczelni. Przedmiotem debaty były także zintegrowane narzędzia wyszukiwania i wyszukiwarki

internetowe. Wskazano na konieczność tworzenia i stosowania tzw. multiwyszukiwarek. Niezwykle ciekawe było wystąpienie Dirka Lewandowskiego (Heinrich-Heine University Duesseldorf), który na podstawie przeprowadzonych wcześniej badań podjął próbę sklasyfikowania zasobów sieciowych.

Obrady w Bielefeld były interesującym przeglądem obecnych trendów i wyznacznikiem dla nowych inicjatyw w bibliotekach naukowych, a zwłaszcza akademickich. Te inicjatywy to tworzenie nowych form partnerstwa i globalnej współpracy. Akademicka biblioteka w przyszłości będzie instytucją wspierającą edukację i naukę poprzez tworzenie repozytoriów, wypracowywanie odpowiedniej strategii informacji i jej zintegrowaną strukturę (komisje europejskie, partnerstwo, wspólne projekty). Przyszłość bibliotek akademickich będzie związana także z wypracowaniem nowego modelu finansowania (redukcja kosztów, zwiększenie produkcji), badaniem potrzeb użytkowników (LibQUAL+, benchmarking.).

Przy okazji takich spotkań nie brakuje imprez towarzyszących. Odbywające się w miłej atmosferze, dzięki inicjatywie gospodarzy i sponsorów, są dodatkową możliwością wymiany doświadczeń zawodowych.

(A.T.)

Pamięć Świata

14 lutego 2006 r. w siedzibie Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych Programów odbyło się posiedzenie Polskiego Komitetu programu Pamięć świata. Jest to przedsięwzięcie UNESCO, polegające na tworzeniu światowej listy najcenniejszych przykładów dziedzictwa dokumentalnego (zob. zabytki już wciągnięte na listę w publikacji Pamięć Polski - Pamięć Świata w zbiorach Biblioteki). Członkiem Komitetu jest Henryk Hollender z BG PW. Obrady poświęcone były nowym zgłoszeniom: Kodeksowi Supraskiemu, Archiwum Komisji Edukacji Narodowej i spuściznie Janusza Korczaka. W tym samym dniu odbyło się seminarium poświęcone Kodeksowi Supraskiemu, wyjątkowej rangi zabytkowi słowiańskiemu z XI w., którego planowana komputerowa reedycja będzie wymagała precyzyjnej współpracy bibliotek narodowych Polski, Rosji i Słowenii, w których zachowały się jego fragmenty.

(H.H.)

Biblioteki cyfrowe — seminarium SBP

28 lutego 2006 roku w Bibliotece Narodowej odbyło się seminarium zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich poświęcone bibliotekom cyfrowym. Przedstawiono dorobek SBP w zakresie wdrażania nowych technologii w bibliotekach polskich, a także prezentowano podjęte w Bibliotece Narodowej działania w zakresie dygitalizacji zbiorów własnych. Omówiono schemat (procedury i harmonogram)

tworzenia Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej, prezentowano założenia projektu DIR (repozytorium piśmiennictwa naukowego) tworzonego w ICM UW, a także przedstawiono problemy metodologiczne z wiązane z funkcjonowaniem bibliotek cyfrowych, na przykładzie dokonań Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej.

W seminarium uczestniczyła dyr. Jolanta Stępiak oraz Henryk Hollender.

(J.S.)

EBLIDA

30 marca 2006 r. odbyło się na terenie Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie seminarium EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations), zorganizowane przez Komisję Wydawnictw Elektronicznych SBP oraz BUW. Bibliotekę Główną reprezentowali: dyrektor Jolanta Stępiak oraz Anna Tonakiewicz i dr Henryk Hollender.

EBLIDA koncentruje się na takich problemach jak: społeczeństwo informacyjne w Europie, w tym prawo autorskie i licencje, kultura i edukacja, jak również rozszerzenie UE o nowe kraje członkowskie. EBLIDA promuje rolę bibliotek i archiwów w osiągnięciu tych celów.

Celem Seminarium w BUW było zapoznanie polskich bibliotekarzy z najważniejszymi problemami związanymi z ochroną praw autorskich w krajach Unii Europejskiej.

Na spotkanie zaproszono bibliotekarzy kilku unijnych krajów (W. Brytania, Niemcy, Dania, Litwa, Francja), członków EBLIDA Copyright Expert Group, którzy przedstawili następujące zagadnienia:

- zmiany w zakresie praw autorskich w Unii Europejskiej w latach 1992-2001
- harmonizację niektórych elementów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym w wybranych krajach
- zmiany w zakresie praw autorskich w Unii Europejskiej od 2001 r.
- open access i prawa autorskie

Na zakończenie uczestnicy dyskutowali na temat open access i problemów z tym związanych, listy filadelfijskiej i ograniczeń jakie ona przynosi wielu czasopismom naukowym w Europie, zwłaszcza akademickim zeszytom naukowym. Dyskusja toczyła się także wokół tworzenia repozytoriów i problemów prawnych, jakie ten proces przynosi. Seminarium odbywało się w języku angielskim.

(A.T.)

SPOTKANIA ŚRODOWISKOWE

9 grudnia 2005 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli systemu biblioteczno-informacyjnego z dyrekcją BG PW. Celem spotkania było omówienie bieżących spraw

związanych z: gromadzeniem danych do sprawozdania za rok 2005, zadaniami nowej Rady Bibliotecznej, propozycjami zmian w statucie PW, współpracą z systemem ALEPH, oraz podejmowaniem wspólnych inicjatyw na terenie uczelni.

2 stycznia 2006 r. odbyło się spotkanie pracowników BG PW z dyrekcją podczas którego dokonano wstępnego podsumowania działalności Biblioteki w 2005 roku, dyskutowano o bieżących sprawach pracowniczych związanych m.in. z uregulowaniami wprowadzonymi przez kodeks pracy.

(J.S.)

ODWIEDZILI NAS

- grupa parlamentarzystów i przedstawicieli środowisk akademickich z Finlandii zwiedziła Bibliotekę Główną i zapoznała się zasadami funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego PW
- przedstawiciel angielskiej firmy księgarskiej **DOWSON**, dostawcy książek zagranicznych; podczas rozmowy podjęto decyzje o testowaniu dostępu do elektronicznej biblioteki oferującej dostęp do ponad 28 000 książek – E-Books Library;
- przedstawiciel **ITS** prezentował oprogramowanie **OneLog** umożliwiające dostęp z komputerów domowych do baz licencjonowanych;
- przedstawiciel wydawnictwa **EMERALD** zaoferował testowy dostęp pełnych tekstów czasopism tego wydawnictwa.

NAPISALI O NAS

W styczniu 2006 Miesięcznik Politechniki Warszawskiej w artykule *Gdyby potrafiły mówić ...* (s.12-13) o zbiorach BG tworzących narodowy zasób biblieczny

Przypominamy:

bieżące informacje podajemy sukcesywnie na stronie domowej Biblioteki Głównej

<http://www.bg.pw.edu.pl>

Zachęcamy do czytania informacji zawartych w EBIBie:

<http://ebib.oss.wroc.pl/>